

Súd: Mestský súd Bratislava II
Spisová značka: 3P/82/2024
Identifikačné číslo súdneho spisu: 1224201940
Dátum vydania rozhodnutia: 16. 07. 2024
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Katarína Škultétyová
ECLI: ECLI:SK:MSBA2:2024:1224201940.1

Uznesenie

Mestský súd Bratislava II vo veci starostlivosti súdu o maloleté dieťa: W. L., I. XX.XX.XXXX, G. Z.: Z. - B.F., G. Č.: N. Y. XX, L., W., dieťa matky: X. N., I. XX.XX.XXXX, G. Z. M., F. T.: W. L., I. XX.XX.XXXX, G. Z. M., o návrhu navrhovateľa: J. X., I. XX.XX.XXXX, G. Z. M., G. Č.: N. Y. XX, L., W., na nariadenie neodkladného opatrenia, takto

rozhodol:

I. Súd u s t a n o v u j e Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Bratislava, oddelenie sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately, so sídlom Vazovova 7/A, Bratislava, za opatrovníka pre maloleté dieťa: W. L., I. XX.XX.XXXX na zastupovanie v tomto konaní.

II. Súd návrh navrhovateľa na nariadenie neodkladného opatrenia zo dňa 15.05.2024 z a m i e t a .

III. Žiaden z účastníkov n e m á n á r o k na náhradu trov konania.

odôvodnenie:

1. Navrhovateľ J. X., I. XX.XX.XXXX sa návrhom doručeným súdu dňa 19.06.2024 domáhal nariadenia neodkladného opatrenia, ktorým by súd zveril maloleté dieťa: W. L., I. XX.XX.XXXX (ďalej len „maloletý“), do náhradnej osobnej starostlivosti navrhovateľa.

2. Návrh na nariadenie neodkladného opatrenia odôvodnil navrhovateľ tým, že matka sa o maloletého stará nepravidelne. Matka zlyháva, odchádza od maloletého na neznáme miesto na niekoľko dní a týždňov. Navrhovateľ nemá v čase jej neprítomnosti o matke žiadnu vedomosť. Matka je často pod vplyvom alkoholu pri maloletom Martinovi a aj pri troch ďalších deťoch, ktorých otcom je navrhovateľ. Matka nikde nepracuje a ani do domácnosti neprispieva žiadnym spôsobom. Finančne zabezpečuje starostlivosť o maloletého navrhovateľ, pričom sa táto situácia deje už dlhodobo a preto považuje stav za neúnosný. Maloletý je na navrhovateľa zvyknutý, keďže spolu žijú niekoľko rokov v spoločnej domácnosti a maloletý ho považuje za svojho otca. Maloletý má s navrhovateľom a jeho deťmi vytvorený vzťah. Listinné dôkazy k návrhu pripojené neboli.

3. Podľa ustanovenia § 117 zákona č. 161/2015 CMP, ak treba, aby za maloletého konal opatrovník, súd na návrh ustanoví za opatrovníka najmä blízku osobu maloletého, u ktorej je predpoklad, že bude konať v záujme maloletého, ak s ustanovením súhlasí. Inak ustanoví za opatrovníka orgán sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately.

4. Podľa ustanovenia § 69 zákona č. 160/2015 CSP, súd ustanoví procesného opatrovníka fyzickej osobe, ktorá nemôže samostatne konať pred súdom a nemá zákonného zástupcu. Rovnako postupuje, ak zákonný zástupca nemôže za fyzickú osobu konať alebo ak je nečinný.

5. Podľa ustanovenia § 70 ods. 1 a 2 CSP, uznesenie o ustanovení procesného opatrovníka súd doručí procesnému opatrovníkovi a s prihliadnutím na povahu veci i stranám. Uznesenie podľa odseku 1 súd zruší, ak odpadnú dôvody, pre ktoré bol procesný opatrovník ustanovený.

6. Podľa ustanovenia § 31 ods. 2 zák. č. 36/2005 Z. z. o rodine v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o rodine“), žiadny z rodičov nemôže zastupovať svoje maloleté dieťa, ak ide o právne úkony, pri ktorých by mohlo dôjsť k rozporu záujmov medzi rodičmi a maloletým dieťaťom alebo medzi maloletými deťmi zastúpenými tým istým rodičom navzájom; v takom prípade súd ustanoví maloletému dieťaťu opatrovníka, ktorý ho bude v konaní alebo pri určitom právnom úkone zastupovať (ďalej len „kolízny opatrovník“).

7. Podľa ustanovenia § 61 ods. 1 Zákona o rodine, opatrovník je povinný vykonávať svoju funkciu v záujme maloletého dieťaťa.

8. Podľa ustanovenia § 31 ods. 4, veta druhá Zákona o rodine, funkcia kolízneho opatrovníka zaniká ukončením konania alebo vykonaním právneho úkonu, na ktorého účely bol ustanovený.

9. Vzhľadom na vyššie citované zákonné ustanovenia súd vo výroku I. uznesenia. rozhodol o ustanovení kolízneho opatrovníka maloletému dieťaťu na zastupovanie v konaní.

10. Navrhovateľ v návrhu uvádzal, resp. označil bydlisko maloletého v cudzine, v obci L. O. W., čo ale žiadnym listinným dôkazom neosvedčil. Šetrením zo strany súdu bolo zistené, že maloletý má evidovaný trvalý pobyt na území SR v obci Bratislava - Petržalka. Z potvrdenia o návšteve školy dieťaťa s rodným číslom maloletého zabezpečeného súdom z príslušného registra bolo zistené, že maloletý, ktorý je aktuálne vo veku takmer 10 rokov (narodený 17.08.2014) navštevuje základnú školu na území SR.

11. V nadväznosti na tvrdenie navrhovateľa o bydlisku maloletého v cudzine súd považoval za potrebné zaoberať sa procesnými podmienkami konania, teda či je daná právomoc slovenských súdov konať v danej veci, a to nielen podľa Civilného sporového poriadku, ale aj podľa prepracovaného znenia Nariadenia Rady (EÚ) č. 2019/1111 z 25. júna 2019 o právomoci a uznávaní a výkone rozhodnutí v manželských veciach a vo veciach rodičovských práv s povinnosťami a o medzinárodných únosoch detí, známeho ako Brusel IIb (ďalej len „Nariadenie č. 2019/1111“).

12. Podľa ustanovenia § 2 ods. 1 zákona č. 161/2015 Z. z. Civilný mimosporový poriadok (ďalej len „CMP“), na konania podľa tohto zákona sa použijú ustanovenia Civilného sporového poriadku, ak tento zákon neustanovuje inak.

13. Podľa ustanovenia § 161 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“), ak tento zákon neustanovuje inak, súd kedykoľvek počas konania prihliada súd na to, či sú splnené podmienky, za ktorých môže konať a rozhodnúť (ďalej len „procesné“ podmienky).

14. Podľa ustanovenia § 161 ods. 2 CSP, ak ide o nedostatok procesnej podmienky, ktorý nemožno odstrániť, súd konanie zastaví.

15. Podľa bodu 19. a 20. Nariadenia č. 2019/1111 kritériá právomoci vo veciach rodičovských práv a povinností sú tvorené tak, aby zodpovedali najlepšiemu záujmu dieťaťa a mali by sa uplatňovať v súlade s ním. Akýkoľvek odkaz na najlepší záujem dieťaťa by sa mal vykladať v zmysle článku 24 Charty základných práv Európskej únie (ďalej len „charta“) a Dohovoru Organizácie Spojených národov o právach dieťaťa z 20. novembra 1989 (ďalej len „dohovor OSN o právach dieťaťa“), ako sú transponované vo vnútroštátnom práve a vnútroštátnych postupoch. S cieľom zaručiť najlepší záujem dieťaťa by sa právomoc mala v prvom rade určovať podľa kritéria blízkosti. Z toho vyplýva, že právomoc by mal mať v prvom rade členský štát obvyklého pobytu dieťaťa, s výnimkou určitých situácií uvedených v tomto nariadení, napríklad v prípade zmeny miesta pobytu dieťaťa alebo v dôsledku dohody medzi nositeľmi rodičovských práv a povinností.

16. Podľa kapitoly I. článku 1 bod 1 Nariadenia č. 2019/1111 toto nariadenie sa uplatňuje v týchto občianskych veciach a) rozvod, rozluka alebo anulovanie manželstva b) nadobúdanie, výkon, prenesenie, obmedzenie alebo odňatie rodičovských práv a povinností.

17. Podľa kapitoly II, oddiel 2, článok 7 Nariadenia č. 2019/1111 súdy členského štátu majú právomoc vo veciach rodičovských práv a povinností k dieťaťu, ktoré má obvyklý pobyt v tomto členskom štáte v čase začatia konania. Odsek 1 tohto článku sa uplatňuje s výhradou článkov 8 až 10.

18. Podľa kapitoly II, oddiel 2, článok 10 bod 1 Nariadenia č. 2019/1111 súdy členského štátu majú právomoc vo veciach rodičovských práv a povinností, ak sú splnené tieto podmienky:

a) dieťa má vo vzťahu k tomuto členskému štátu podstatnú väzbu, najmä na základe skutočnosti, že (i) aspoň jeden z nositeľov rodičovských práv a povinností má obvyklý pobyt v tomto členskom štáte; (ii) dieťa malo predtým v tomto členskom štáte obvyklý pobyt, alebo (iii) dieťa je jeho štátnym príslušníkom;

b) účastníci, ako aj každý nositeľ rodičovských práv a povinností: (i) sa slobodne dohodli na voľbe právomoci najneskôr v čase začatia konania, alebo (ii) výslovne prijali uvedenú právomoc počas daného konania a súd zaistil, že všetci účastníci boli informovaní o svojom práve neprijat' právomoc; a

c) ak je výkon právomoci v najlepšom záujme dieťaťa.

19. Kedykoľvek za konania súd prihliada na to, či sú splnené podmienky, za ktorých môže konať vo veci, t. j. podmienky konania. Jednou zo základných podmienok konania je právomoc súdu konať a rozhodovať o danej právnej veci, jej nedostatok je neodstrániteľný a preto záver o nedostatku právomoci zásadne vedie k zastaveniu konania. Pretože pojem „obvyklý pobyt“ nie je definovaný v žiadnom všeobecne záväznom právnom predpise platnom na území Slovenskej republiky, rovnako ako ani v žiadnom medzinárodnom dohovore záväznom pre Slovenskú republiku, súd pri jeho skúmaní vychádza z jeho sémantického významu. Pojem „obvyklý pobyt“ je potrebné chápať tak, že mu zodpovedá miesto, ktoré odzrkadľuje istú mieru začlenenia dieťaťa do sociálneho a rodinného prostredia. Na tento účel treba vziať do úvahy najmä trvanie, pravidelnosť, podmienky a dôvody pobytu na území členského štátu a presťahovanie rodiny do tohto štátu, štátnu príslušnosť dieťaťa, miesto a podmienky školskej dochádzky, jazykové znalosti, ako aj rodinné a sociálne väzby, ktoré dieťa udržiava v danom štáte.

20. Kritériom na určenie právomoci súdu v zmysle kapitoly II, oddielu 2, článku 7 Nariadenia č. 2019/1111 je ako už bolo povedané obvyklý pobyt maloletého dieťaťa. Na základe súdom vykonaných vlastných šetrení v registri obyvateľov a vo verejne prístupnom registri vedúcom evidenciu žiakov a študentov slovenských škôl (dostupný na www.potvrdenieonavsteveskoly.sk <<http://www.potvrdenieonavsteveskoly.sk>>) súd ustálil, že maloletý W., ktorý je v školopovinnom veku, dňa 17.08.2024 dovŕši vek 10 rokov, je slovenským štátnym príslušníkom rovnako ako jeho rodičia, na území Slovenskej republiky navštevuje základu školu, z čoho je zrejmé, že ovláda slovenský jazyk, má obvyklý pobyt na území Slovenskej republiky. Skutočnosť, že maloletý má mať aktuálne bydlisko v pohraničnej obci L., ktorú navyše navrhovateľ neosvedčil, pre prijatie záveru o obvyklom pobyte maloletého mimo územia Slovenskej republiky nepostačuje. Daná je preto právomoc tunajšieho súdu na rozhodovanie o podanom návrhu.

21. Neodkladné opatrenie možno v zmysle § 324 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“) nariadiť na návrh pred začatím konania, po začatí konania alebo po jeho skončení.

22. Podľa § 325 CSP neodkladné opatrenie môže súd nariadiť, ak je potrebné bezodkladne upraviť pomery alebo ak je obava, že exekúcia bude ohrozená.

23. Podľa ust. § 325 ods. 2, písm. d) CSP, neodkladným opatrením možno strane uložiť najmä, aby niečo vykonala, niečoho sa zdržala alebo niečo znášala.

24. Podľa ust. § 329 CSP súd môže rozhodnúť o návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia aj bez výsluchu a vyjadrenia strán a bez nariadenia pojednávania.

25. Z citovaného ustanovenia ako aj zo samotného charakteru neodkladného opatrenia vyplýva, že pred jeho nariadením nemusí súd zisťovať všetky skutočnosti, ktoré sú potrebné na vydanie rozhodnutia vo veci samej. Nemožno ho však nariadiť iba na základe tvrdení navrhovateľa, bez osvedčenia aspoň základných skutočností umožňujúcich prijať záver o pravdepodobnosti nároku, ktorému sa

prostredníctvom neodkladného opatrenia má poskytnúť ochrana, ako aj o potrebe bezodkladnej úpravy pomerov.

26. Neodkladné opatrenie vo veciach starostlivosti súdu o maloletých má mať vzhľadom na skutočnosť, že ide o úpravu bezprostredne dotýkajúcu sa záujmov maloletých detí, (ktorým sa priznáva osobitný stupeň ochrany), avšak pred vydaním rozhodnutia vo veci samej, bez vykonania riadneho dokazovania, miesto len tam, kde bez okamžitého zásahu zo strany súdu vo forme bezodkladnej úpravy pomerov sú záujmy, starostlivosť, výchova, výživa, či dokonca zdravie alebo život maloletého vážne ohrozené. Uvedený názor súdu vychádza zo zákonných predpokladov formulovaných v niektorých ustanoveniach o neodkladných a iných opatreniach súdu (§360 až 368 Civilného mimosporového poriadku, ďalej len „CMP“), ktorý počítá v konaniach, ktoré možno začať aj bez návrhu (kam patrí aj konanie vo veci starostlivosti súdu o maloletých) s nariadením neodkladných opatrení najmä v prípadoch, kedy sa maloletý ocitne bez akejkoľvek starostlivosti a je nevyhnutné neodkladným opatrením zabezpečiť jeho ochranu, vo veciach výživného a vo veciach osobnej starostlivosti o maloletého.

27. Účelom neodkladných opatrení je rýchlo a pružne riešiť situáciu, v prípade, že je potrebný okamžitý zásah súdu do pomerov účastníkov, v dotknutom prípade pomerov maloletého dieťaťa, s cieľom ochrany práv dieťaťa v prípade konkrétneho ohrozenia.

28. Súd po oboznámení sa s návrhom navrhovateľa s poukazom na citované zákonné ustanovenia dospel k záveru, že navrhovateľ svojimi strohými tvrdeniami bez pripojenia tvrdenia osvedčujúcich listín, žiadne zo svojich tvrdení neosvedčil v dôsledku čoho nebolo možné jeho návrhu vyhovieť. Pre rozhodnutie o zverení maloletého do náhradnej osobnej starostlivosti navrhovateľa formou nariadenia neodkladného opatrenia, vzhľadom na jeho významný dopad na práva a právom chránené záujmy maloletého nemôžu súdu totiž postačovať iba ničím nepodložené tvrdenia navrhovateľa o tom, že je partnerom matky maloletého W., s ktorou má tri maloleté deti: J. X., I.. XX.XX.XXXX, V. X., I.. XX.XX.XXXX F. Š. X., I.. XX.XX.XXXX (čo sporné nebolo), s maloletým dlhodobo žije v spoločnej domácnosti, stará sa o neho, živí ho a maloletý má mať k nemu vybudovaný blízky citový vzťah.

29. Lustráciou v súdnom manažmente bolo navyše súdom zistené, že „vlastné“ maloleté deti navrhovateľa a matky maloletého W., X. N., I..XX.XX.XXXX: J. X., I.. XX.XX.XXXX, V. X., I.. XX.XX.XXXX F. Š. X., I.. XX.XX.XXXX Z. X. XX.XX.XXXX právoplatným rozsudkom Okresného súdu Bratislava V, sp. zn. B1-12P/88/2022 zo dňa 05.10.2022 zverené do náhradnej osobnej starostlivosti starej matky Y. N., I.. XX.XX.XXXX, G. Z. Š. X, M., ktorá je oprávnená a povinná sústavne a dôsledne sa starať o výchovu, zdravie, výživu a všestranný vývoj maloletých detí, právo zastupovať maloleté deti a spravovať ich majetok má iba v bežných veciach. Matka je p o v i n n á platiť výživné na maloletého J. X.K., I.. XX.XX.XXXX vo výške 40,-eur mesačne, vždy do 15. dňa v mesiaci vopred, na účet príslušného Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny, počnúc právoplatnosťou rozsudku. Matke a otcovi bola každému z nich uložená povinnosť prispievať na výživu každého z maloletých detí sumou vo výške 40 eur mesačne, vždy do 15. dňa v mesiaci vopred, na účet príslušného Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny, počnúc právoplatnosťou rozsudku.

30. Podľa § 45 ods. 1 zákona o rodine, ak to vyžaduje záujem maloletého dieťaťa, súd môže zveriť maloleté dieťa do náhradnej osobnej starostlivosti. Osobou, ktorej možno maloleté dieťa takto zveriť, sa môže stať len fyzická osoba s trvalým pobytom na území Slovenskej republiky, ktorá má spôsobilosť na právne úkony v plnom rozsahu, osobné predpoklady, najmä zdravotné, osobnostné a morálne, a spôsobom svojho života a života osôb, ktoré s ňou žijú v domácnosti, zaručuje, že bude náhradnú osobnú starostlivosť vykonávať v záujme maloletého dieťaťa. Osobe, ktorá nezabezpečuje osobnú starostlivosť o svoje maloleté dieťa z dôvodu, že jej bolo zo starostlivosti odňaté rozhodnutím súdu, nemožno v čase trvania odňatia dieťaťa zveriť maloleté dieťa do náhradnej osobnej starostlivosti na čas trvania odňatia dieťaťa.

31. S poukazom na súdom zistenú skutočnosť o zverení maloletých detí navrhovateľa do náhradnej osobnej starostlivosti právoplatným rozsudkom súdu, ktorým boli teda maloleté deti odňaté zo starostlivosti navrhovateľa by bolo rozhodnutie o zverení maloletého W. do náhradnej osobnej starostlivosti navrhovateľa v súčasnosti aj v rozpore so zákonom a to § 45 ods. 1 zákona o rodine. Šetrením v súdnom manažmente bolo síce zároveň zistené, že tunajší súd uznesením zo dňa 10.07.2024, sp. zn. 40P/83/2024 dočasne, na čas do právoplatného konania vo veci samej zveril maloleté X. X.: J.S., I.. XX.XX.XXXX, V., I.. XX.XX.XXXX F. Š., I.. XX.XX.XXXX do osobnej starostlivosti

otca, rozhodnutie však v čase rozhodovania o návrhu navrhovateľa na nariadenie neodkladného opatrenia právoplatnosť nenadobudlo. V tomto svetle sa návrh javí ako predčasne podaný, čo ale nič nemení na tom, že aj v prípade, že by vyhoveniu návrhu nebránila zákonná prekážka, nebolo mu možné vyhovieť z dôvodu, že žiadne z tvrdení navrhovateľa nebolo osvedčené.

32. O trovách konania rozhodol súd podľa § 52 CMP tak, že žiadnemu z účastníkov nepriznal nárok na ich náhradu.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu je prípustné odvolanie (§ 355 ods. 2 v spojení s § 357 písm. d) a písm. m) CSP) s výnimkou výroku I. proti ktorému odvolanie nie je prípustné (§ 357 CSP).

Odvolanie len proti odôvodneniu rozhodnutia nie je prípustné (§ 358 CSP).

Odvolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 359 CSP).

Odvolanie sa podáva v lehote 15 dní od doručenia rozhodnutia na súde, proti ktorého rozhodnutiu smeruje (§ 362 ods. 1 prvá veta CSP).

V odvolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne /odvolacie dôvody/ a čoho sa odvolateľ domáha /odvolací návrh/ (§ 363 CSP).

Odvolanie možno odôvodniť len tým, že

- a) neboli splnené procesné podmienky,
- b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
- c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,
- d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo
- h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 365 ods. 1 CSP).

Odvolanie možno odôvodniť aj tým, že súd prvej inštancie nesprávne alebo neúplne zistil skutočný stav veci (§ 62 ods. 1 CMP).

Odvolacie dôvody možno meniť a dopĺňať až do rozhodnutia o odvolaní (§ 62 ods. 2 CMP).

Podanie možno urobiť písomne, a to v listinnej podobe alebo v elektronickej podobe (§ 125 ods. 1 CSP). Podanie vo veci samej urobené v elektronickej podobe bez autorizácie podľa osobitného predpisu treba dodatočne doručiť v listinnej podobe alebo v elektronickej podobe autorizované podľa osobitného predpisu; ak sa dodatočne nedoručí súdu do desiatich dní, na podanie sa neprihliada. Súd na dodatočné doručenie podania nevyzýva (§ 125 ods. 2 CSP).

Podanie urobené v listinnej podobe treba predložiť v potrebnom počte rovnopisov s prílohami tak, aby sa jeden rovnopis s prílohami mohol založiť do súdneho spisu a aby každý ďalší subjekt dostal jeden rovnopis s prílohami. Ak sa nepredloží potrebný počet rovnopisov a príloh, súd vyhotoví kópie podania na trovy toho, kto podanie urobil (§ 125 ods. 3 CSP).